

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРУГЛИХ СТОЛІВ ТА ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ- ЕКОНОМІСТІВ

Стаття присвячена аналізу особливостей використання інтерактивних методів у процесі іншомовної підготовки майбутніх економістів. Автор підкреслює необхідність використання методів проектної діяльності та круглих столів під час практичних занять з іноземної мови. Виділено специфічні особливості організації проектної діяльності та круглих столів студентів-економістів у процесі іншомовної підготовки.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання; проектна діяльність; круглі столи; іншомовна підготовка майбутніх економістів.

Актуальність дослідження. Процес професійної іншомовної підготовки майбутніх економістів спрямовано на формування вмінь студентів усвідомлено і самостійно працювати з навчальним матеріалом та науковою інформацією іноземною мовою, а також готовності підвищувати власну кваліфікацію у майбутньому. Розвитку комунікативних, а також професійних вмінь, на практичних заняттях з іноземної мови сприяє саме використання інтерактивних методів навчання. У педагогіці існує значна кількість інтерактивних методів стимулювання активної навчальної діяльності студентів, що виконують функцію привернення уваги до теми, викликають пізнавальний інтерес. На цьому етапі відбувається активізація пізнавально-аналітичної роботи студентів, які включаються у самостійну діяльність зі збору професійно-важливої інформації, її теоретичному і практичному осмисленню. Використання інтерактивних методів є особливо актуальним у фаховій, зокрема, іншомовній, підготовці майбутніх економістів, оскільки їх професійна діяльність передбачає постійну взаємодію та командну роботу у процесі вирішення професійних задач.

Аналіз публікацій. Проблема залучення інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки студентів розглядається у роботах Л. Вавілової [3], М. Гулакової [1], Т. Паніної [3] і Г. Харченко [1], які зазначають, що інтерактивні методи засновані на взаємодії суб'єктів освітнього процесу і передбачають спеціальну форму організації пізнавально-пошукової діяльності, яка здійснюється у формі колективної роботи студентів. На думку науковців, ця методика дозволяє інтенсифікувати процес засвоєння і творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань та посилити мотивацію студентів до подальшої пошукової активності. Серед інтерактивних методів виділяються публічні виступи, дебати, круглі столи,

презентації, проектна діяльність. Проте проблема організації проектної діяльності та круглих столів у процесі іншомовної підготовки майбутніх економістів є недостатньо дослідженою у науковій літературі.

Мета статті. Метою цього дослідження є аналіз особливостей застосування таких інтерактивних методів, як проектна діяльність та круглі столи, у процесі іншомовної підготовки майбутніх економістів. Досягнення поставленої мети зумовлює виконання таких завдань, як:

- проаналізувати особливості використання інтерактивних методів у процесі іншомовної підготовки майбутніх економістів;

- виділити специфічні особливості організації проектної діяльності та круглих столів студентів-економістів у процесі іншомовної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтенсивному оволодінню вміннями організувати пізнавально-пошукову діяльність сприяють такі сучасні активні форми навчання, як: круглі столи з представниками провідних компаній регіону, профорієнтаційні екскурсії з метою вивчення системи організації діяльності підприємств, академічні програми стажування. Під час круглих столів студенти економічного факультету, викладачі та представники провідних підприємств беруть участь в обговоренні майбутніх перспектив економічної освіти, шляхів розвитку основних економічних регіонів країни, проблем європейської інтеграції економіки України.

Зокрема, Ф. Мозен [5] визначає головні вміння та навички, що отримують студенти під час участі у проектній діяльності та круглих столах: визначати проблеми з їх подальшим аналізом та пропозиціями щодо їх теоретичного вирішення; аналізувати різні стратегії вирішення проблем та обирати найбільш ефективні; налагоджувати міжособистісне спілкуван-

ня у групі [5]. На думку О. Фоміної [4], навчання з використанням інтерактивних методів допомагає розвивати вміння студентів вирішувати практичні задачі з врахуванням конкретних умов, дають можливість сформувати такі кваліфікаційні характеристики, як: здатність до проведення аналізу та вміння чітко формулювати і висловлювати власну точку зору.

Ефективною формою роботи зі студентами, спрямованою на формування їх комунікативних та міжособистісних вмінь, є проектна діяльність та виконання контекстно-орієнтованих завдань. Наприклад, майбутні економісти, вивчаючи курс «Іноземна мова за професійним спрямуванням», беруть участь у контекстно-орієнтованому завданні «Зарубіжні економічні зв'язки Миколаївської області», що передбачає аналіз діяльності регіональних підприємств з точки зору торговельних відносин з зарубіжними країнами з метою визначення перспективних галузей інвестування. Студенти, готуючись до виконання поставленого завдання, вивчають нормативно-правові документи, проводять збір необхідної інформації, її аналіз, роблять узагальнення та обговорюють власні пропозиції у групах. Метою ситуаційного завдання «Зарубіжні економічні зв'язки Миколаївської області». Основними етапами роботи над проектом є підготовчий етап (збір необхідної інформації про підприємства-експортери регіону; складання необхідних переліків виробничих товарів, їх якості та ціни, конкурентоздатності на світовому ринку); реалізація проекту (у міні-групах майбутні економісти систематизують статистичні дані, факти та ілюстративний матеріал, проводять опитування спеціалістів з метою збору суспільної думки) та завершальний етап (визначення критеріїв для оцінки результатів проектної роботи і можливостей презентації результатів). В ході роботи над контекстно-орієнтованим завданням «Зарубіжні економічні зв'язки Миколаївської області» під час вивчення дисципліни «Ділова іноземна мова» майбутні економісти, проводячи аналіз експертно-імпоротної діяльності Миколаївського регіону, вчать планувати власну діяльність, використовувати різні засоби отримання інформації (каталоги, Інтернет, преса, реклама), збирати інформацію в ході інтерв'ю та оформлювати її в письмовому вигляді.

Працюючи над проектом «Програма бізнес-новин», майбутні економісти готують у малих групах презентацію новин щодо змін у соціально-економічній галузі різних країн з визначенням причин, наслідків та заходів покращення ситуації. Все це стимулює інтерес до пізнавально-пошукової діяльності через усвідомлення студентами необхідності володіння не лише теоретичними знаннями, але й вміння застосувати їх на практиці. Наприклад, для студентів суміжних спеціальностей напряму підготовки «Економіка і підприємництво», а саме: «Фінанси і кредит» та «Облік і аудит», доцільно організувати спільний проект щодо аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на реалізацію національних проектів. Робота над проектом потребує використання статистичних даних, прогнозування результату, бухгалтерського супроводу необхідних операцій, оцінювання податкового навантаження.

Робота над проектом «Ефективна поведінка на ринку праці» спрямована на формування вмінь майбу-

тніх економістів здійснювати пошук інформації про вакансії на ринку праці; складати резюме; ефективно поводитись на співбесіді; використовувати на практиці правила оформлення основних документів з трудових правовідносин. Під час роботи над проектом «Ефективна поведінка на ринку праці» студенти знайомляться з такими аспектами, як: методи пошуку роботи, прийоми аналізу оголошень про вакансії, роль вербальних і невербальних засобів спілкування, правила підготовки до співбесіди з роботодавцем, етапи проходження співбесіди, вимоги до оформлення документації в сфері трудових правовідносин. Під час проектної діяльності застосовуються такі прийоми роботи, як: робота у малих групах, індивідуальні завдання, презентації, ділова гра «Співбесіда з роботодавцем». Проектна діяльність, організована на цьому етапі, дозволила сформувати вміння студентів-економістів здійснювати пошук інформації про вакансії на ринку праці, складати резюме, ефективно вести себе на співбесіді та розуміти основні структурні елементи трудового договору. По закінченню роботи над проектом «Ефективна поведінка на ринку праці» майбутні економісти склали презентацію, що містила резюме, оформлену заяву з працевлаштування, складене оголошення про пошук роботи, опубліковане оголошення в засобах масової інформації та розміщене на сайтах пошуку роботи в Інтернеті.

Зокрема, розробка проектів «Оновлення сайту економічного факультету» та «Програма студентських новин» передбачає ознайомлення студентів в формі ігрового тренінгу з основами проектування: від формулювання ідеї проекту до її реалізації, отримання навичок оформлення проекту та його публічного захисту. Економічний клуб є студентським проектом, мета якого полягає у підвищенні рівня знань майбутніх економістів у галузі економіки, фінансів та бізнесу. Кожне засідання розпочинається з обговорення економічних новин англійською мовою, прослуховування доповідей студентів та їх аналізу. Засідання присвячені різній тематиці, серед яких: фондовий ринок, специфіка валютної торгівлі в Україні, створення інтернет-бізнесу, інноваційне підприємництво, реалізація стартапів. В рамках клубу проводяться форуми, дебати, кейс-стаді, ділові ігри, зустрічі з фінансистами, аудиторами та економістами Миколаївської області, семінари з основ трейдингу. Виконання проектів «Оновлення сайту факультету» та «Програма студентських новин» передбачає участь студентів у обговоренні актуальних новин та написанні статей різноманітної тематики. Цей захід сприяв формуванню вмінь майбутніх економістів самостійно планувати власну діяльність, розвитку творчого мислення студентів, можливості застосовувати різноманітні методи дослідження на практиці, формуванню навичок публічного виступу.

Формуванню комунікативних вмінь майбутніх економістів сприяє такий вид роботи, як «круглий стіл» на тему: «Від європейської інтеграції країни до європейської інтеграції економіки: нові можливості чи нові проблеми?» в межах вивчення дисципліни «Іноземна мова», в ході якого студенти у групах обговорюють перспективи, які отримує країна зі вступом до Європейського союзу, особливо у галузі економіки. Вирішення цієї проблеми студентами здійснюєть-

ся за допомогою застосування SWOT-аналізу, який передбачає вивчення та обговорення внутрішніх сильних і слабких аспектів певного явища на цей момент, а також зовнішніх можливостей і загроз, які очікуються у майбутньому. Співпрацюючи у групі, студенти розвивають комунікативні вміння та навички роботи у групі. Круглий стіл складається з двох тематичних блоків, перший з яких присвячений соціально-економічним проблемам в Європейському Союзі та перспективам євроінтеграції для України, а другий – наслідкам вступу до Євросоюзу для економіки нашої країни. Модератором круглого столу є викладач, який визначає основні питання для обговорення, серед яких: проведення реформ в Україні, необхідність децентралізації, антикорупційні ініціативи, впровадження європейських стандартів. Студенти виступають в якості експертів, які є прихильниками або противниками євроінтеграції України.

Організація круглого столу «Проблеми економіки України і регіону» серед студентів першого курсу передбачає аналіз студентами веб-сайтів і нормативно-правових документів для визначення проблем у розвитку окремих секторів економіки країни в цілому та Миколаївського регіону зокрема, а також розробки перспективних шляхів їх подолання і напрямів розвитку економіки. З метою отримання студентами найбільш актуальної інформації у обговоренні беруть участь представники регіональних підприємств та експерти. Це дозволяє наблизити процес професійної підготовки студентів-економістів до реальних умов виробництва.

Круглі столи на теми: «Глобалізація: за і проти» та «Бізнес-культура в різних країнах» ставлять за мету обмін досвідом у питаннях збору, обробки та розповсюдження інформації, пов'язаної з питаннями глобалізації та традицій ведення бізнесу в різних країнах, а також підвищення особистісно-професійного рівня студентів.

Круглий стіл «Розвиток економіки України: науковий, освітній і технологічний потенціал» ставить за мету обмін інформацією між студентами та експерта-

ми щодо актуальних питань розвитку сучасної економіки країни, ініціювання наукових досліджень, узагальнення наукового досвіду в галузі модернізації соціально-економічних процесів. Робота в рамках круглого столу передбачає участь студентів в дискусіях, кейс-стаді, виступи студентів з доповідями щодо напрямків розвитку основних економічних секторів України, а також оцінку наукового, освітнього і технологічного потенціалу країни.

Розвиток вміння студентів-економістів самостійно розв'язувати професійно-важливі завдання у майбутній фаховій діяльності реалізується в рамках круглого столу на тему «Перспективи розвитку економічної освіти в майбутньому». Серед основних питань, які підлягають обговоренню студентами, виділяються такі аспекти, як: основні проблеми фундаментальної економічної освіти в Україні та необхідність використання передового досвіду зарубіжних університетів; українські та європейські стандарти викладання економічних дисциплін; взаємодія академічної освіти та бізнес-освіти; підвищення ролі практичної підготовки в системі економічної освіти.

Висновки. Таким чином, основними методами навчання, що підвищують ефективність формування комунікативних вмінь майбутніх економістів під час іншомовної підготовки в університеті, є участь студентів у круглих столах та розробка проектів, а також науково-дослідницька діяльність. Кожний з методів навчання покликаний сформулювати професійну компетентність студентів-економістів поступово, починаючи з розвитку комунікативних і міжособистісних вмінь, з подальшим розвитком вмінь опрацювання професійно-важливої інформації іноземною мовою, ефективною організацією пізнавально-пошукової діяльності на практиці та закінчуючи вмінням оцінювати отримані результати і визначати шляхи подальшого самовдосконалення. У подальшому планується аналіз можливостей впровадження інтерактивних методів навчання у процесі іншомовної підготовки студентів у системі дистанційної освіти.

Список використаних джерел

1. Гулакова М. В., Харченко Г. И. Интерактивные методы обучения в вузе как педагогическая инновация // Концепт. – 2013. – № 11. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://e-koncept.ru/2013/13219.htm>
2. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво» / кол. авт. під заг. кер. А. Ф. Павленка. – К. : КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2010. – 125 с.
3. Панина Т. С. Современные способы активизации обучения : учебное пособие / Т. С. Панина, Л. Н. Вавилова ; под ред. Т. С. Паниной. – 4-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 176 с.
4. Фомина Е. Н. Формирование самообразовательной компетентности студентов на основе применения модульной технологии (на примере средних профессиональных учебных заведений) : автореф. дис. ... на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Е. Н. Фомина. – Волгоград. – 2007. – 24 с.
5. Mohsen, F. (2002) Internetbasierte Lehr-Lernmethoden für die wirtschaftswissenschaftliche Hochschulausbildung. Konzeption und prototypische Implementierung am Beispiel eines Planspiels : dissertation zur Erlangung des wirtschaftswissenschaftlichen Doktorgrades der wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät der Universität Göttingen. Göttingen, 238 p.

А. Р. Мкртчян,
*преподаватель кафедры экономической теории и международной экономики,
ЧНУ им. Петра Могилы. г. Николаев, Украина*

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КРУГЛЫХ СТОЛОВ И ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ-ЭКОНОМИСТОВ

Статья посвящена анализу особенностей использования интерактивных методов в процессе иноязычной подготовки будущих экономистов. Автор подчеркивает необходимость использования методов проектной деятельности и круглых

столов во время практических занятий по иностранному языку. Выделены специфические особенности организации проектной деятельности и круглых столов студентов-экономистов в процессе иноязычной подготовки.

Ключевые слова: интерактивные методы обучения; проектная деятельность; иноязычная подготовка будущих экономистов.

A. R. Mkrtchian,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

FEATURES OF USING ROUND TABLES AND PROJECT ACTIVITIES IN THE PROCESS OF OTHER TRAINING FOR STUDENTS-ECONOMISTS

The article is devoted to the analysis of the peculiarities of interactive methods usage in the process of future economists' foreign language training. The author emphasizes the need for methods of project activity and round-tables during seminars on a foreign language. The specific features of project activity and round-tables of future economists in the foreign language training process are distinguished in the article.

Key words: interactive teaching methods; project activity; round-tables; foreign language training of future economists.

Рецензенти: *Мещанінов О. П.*, д-р пед. наук, професор;
Гришкова Р. О., д-р пед. наук, професор.

© Мкртчян А. Р., 2018

Дата надходження статті до редколегії 26.04.18